

مجله مطالعات کتابداری و علم اطلاعات
 دانشگاه شهید چمران اهواز، بهار و تابستان ۱۳۹۳
 شماره پیاپی ۱۳، صص: ۵۰-۲۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۲/۰۶/۱۴
 تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۲/۰۸/۱۸

بررسی موانع رشد و توسعه تفکر انتقادی در کتابخانه‌ها میترا باغ‌جنتی^۱، نیلوفر معتمد، مرضیه باغ‌جنتی، علی حمیدی^۲

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف بررسی موانع رشد تفکر انتقادی در کتابخانه‌ها انجام شد زیرا بررسی وضع محیط‌ها و نهادهای آموزشی نشانگر وجود مشکلات و بازدارنده‌های قابل ملاحظه‌ای در راه ایجاد فضای مناسب رشد تفکر انتقادی است.

روش: تحقیق حاضر با روش کتابخانه‌ای و مرور متون با جستجوی گسترده در کتب و پایگاه‌های اطلاعاتی از جمله پایگاه اطلاعات نشریات کشور، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، پرتال جامع علوم انسانی، Science Direct, PubMed, Emerald, Ovid و با استفاده از کلمات کلیدی تفکر انتقادی در کتابخانه‌ها، موانع تفکر انتقادی و مؤلفه‌های تفکر انتقادی انجام شد.

یافته‌ها: این مرور به ترسیم نمودار موانع رشد تفکر انتقادی در کتابخانه‌ها جهت ایجاد بستر لازم جهت رشد این مهارت‌ها در چهار عرصه کاربران، کتابداران، منابع و سازمان کتابخانه‌ها منجر شد.

نتیجه‌گیری: کتابخانه‌ها از یک طرف با تفکر و محصولات تفکر یعنی اطلاعات بیشترین ارتباط را دارند، و از سوی دیگر، تحلیل، ارزیابی، واضح‌سازی، طبقه‌بندی و مقایسه کردن که از مؤلفه‌های اساسی تفکر انتقادی هستند، در اغلب فعالیت‌های مرتبط با کتابخانه‌ها نمود پیدا می‌کنند. از این‌رو ضروری است کتابخانه‌ها خود را با مهارت‌های مورد نیاز کاربران خویش همچون تفکر انتقادی و سواد و مهارت‌های اطلاعاتی وفق دهند. در نتیجه، توجه به وضع کتابخانه‌ها و شناسایی مشکلات و بازدارنده‌های قابل ملاحظه در راه ایجاد محیط مناسب پرورش تفکر انتقادی و غلبه بر آن‌ها، لازم و بدیهی است.

کلید واژه‌ها: تفکر انتقادی، موانع، موانع ذاتی، موانع زبانی، موانع منطقی، موانع جامعه‌شناختی، موانع روان‌شناختی، کتابخانه‌ها.

۱. کارشناس ارشد کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. ایمیل: tinambj@gmail.com

۲. استادیار گروه کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران (نویسنده مسئول). ایمیل: a.hamidi@bpums.ac.ir